

**Een aanvullend archeologisch
veldonderzoek (IVO) door middel van
megaboringen op de locatie
Drostenstraat te Sleen, gemeente
Coevorden (Dr.)**

H. Buitenhuis

ARC-Rapporten 2005-98

Groningen
04 oktober 2005
ISSN 1574-6887

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Naar aanleiding van de resultaten van eerder archeologisch inventariserend onderzoek (De Roller 2005, Bergsma 2005), waarbij is geconstateerd dat er op het terrein een min of meer onverstoorde bodem in het pleistocene dekzand aanwezig, net onder de bouwvoor, waarin archeologische indicatoren zijn aangetroffen (i.c. verbrand graniet), is door de provinciaal archeoloog drs. W.A.B. van der Sanden besloten, dat er vervolgonderzoek diende te worden uitgevoerd op het onverstoorde terreindeel, om tot een betere waardering van de aanwezige archeologie te kunnen komen. De opdrachtgever voor dit onderhavige onderzoek is Syncera–de Straat uit Groningen. Het onderzoek is uitgevoerd door Dr. H. Buitenhuis en dhr. M. Boltje van ARC bv (Archaeological Research & Consultancy) eveneens uit Groningen.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het terrein is gelegen in de plaats Sleen, gemeente Coevorden, aan de Drogenstraat tussen de Lottingstraat en de Schaapstreek. Het is het voormalig werkterrein van Gemeentewerken, met opstallen en grotendeels verhard (bijlagen 1 en 2).

1.3 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2005/246
Provincie	Drenthe
Gemeente	Coevorden
Plaats	Sleen
Toponiem	Drogenstraat
Kaartblad	17H
Coördinaten	250.278/532.598
Periode	nvt
Type object	nvt
Type bodem	zandgrond
Geomorfologie	dekzand op grondmorene

1.4 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is een beter inzicht te krijgen in de aard, kwantiteit en verspreiding van de eventueel aanwezige archeologische overblijfselen op het terrein.

1.5 Werkwijze

Voorafgaand aan dit veldwerk zijn er twee inventariserende vooronderzoeken geweest (De Roller 2005, Bergsma 2005). De resultaten van dit onderzoek geven aan dat het dekzand van het centrale deel van het terrein een min of meer onverstoorde bodem heeft waarin archeologische indicatoren zijn gevonden. Om te beantwoorden aan het doel van het onderzoek zijn er verspreid over het terrein 10

boornr.	horizont	vondsten			
		houtskool	vuursteen nat.	vuursteen ?	verbrand zandsteen
M1	-BC	–	3	–	–
M2	-ABC	–	–	–	–
M3	-ABC	–	–	–	–
M4	-BC	–	1	–	–
M5	-BC	–	5	–	3
M6	-BC	1	5	–	–
M7	-BC	–	12	–	–
M8	-ABC	–	–	–	–
M9	-C	2	11	1	–
M10	-C	–	2	–	–

Tabel 1 Vondsten in de zeefresiduen van de megaboringen (nat= natuurlijk).

megaboringen gezet met een boor met een diameter van 15 cm, waarbij de top van het dekzand is onderzocht op aanwezigheid van resten van een podsol en het zand uit de megaboringen tot in de C-horizont is verzameld (zie bijlage 2).

Het verzamelde zand is nat gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 2 mm. De residuen zijn met loupe en binoculair onderzocht op archeologische indicatoren.

2 Resultaten

In bijlage 3 zijn de bodemgegevens van de megaboringen gegeven. In de boringen M9 en M10 ligt de bouwvoor direct op de C-horizont van het dekzand. In de boringen M1 tot en met M8 zijn restanten van, en bijna complete, podsolbodems aangetroffen.

Van alle boorpunten is het dekzand verzameld tot in de C-horizont. In tabel 1 zijn de resultaten van het onderzoek van de zeefresiduen gegeven.

3 Conclusies

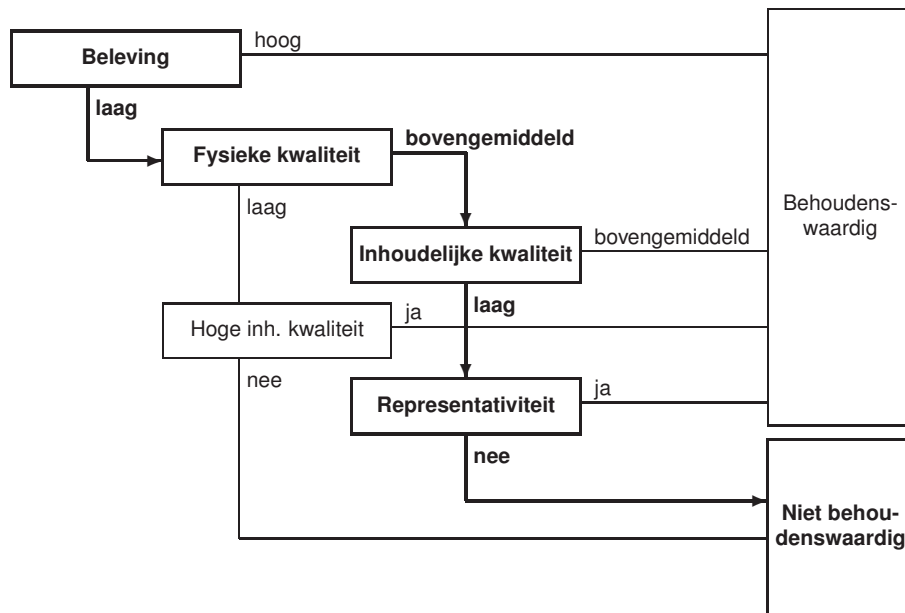
Tijdens het onderzoek zijn alleen secundaire indicatoren aangetroffen. Dit zijn indicatoren die wijzen op menselijke activiteiten maar duiden niet perse op een activiteit ter plaatse. Het verbrande graniet uit het vooronderzoek en het verbrande zandsteen uit boring M5 geven aan dat in de omgeving vuur is geweest. Het fragment houtskool uit boring M6 geeft dit eveneens aan. Er is vuursteen gevonden, maar dit is van natuurlijke oorsprong. In boring M9 is een natuurlijke afslag gevonden, en in boring M6 een splinter. Deze laatste is te klein om vast te stellen of deze van nature is ontstaan of door invloed van menselijk handelen. De indicatoren zijn secundair, en geven aan, dat er in de niet al te wijde omgeving vermoedelijk mensen in de prehistorie actief zijn geweest. Dit wordt bevestigd door de bureau-studie zoals die in het eerste rapport is beschreven, waarin wordt aangegeven, dat er resten zijn aangetroffen in de directe omgeving uit het Neolithicum tot aan de Middeleeuwen (bijlage 5). De in dit onderzoek gevonden resten zijn echter geen

aanleiding om te veronderstellen dat zich op dit terrein archeologische resten van waarde bevinden.

4 Waardering volgens KNA 2.0

Hieronder vindt u de waardering van de resultaten volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 2.0. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsdiagram. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (mogelijke scores: 1 t/m 3). Een laag getal representeert een lage waarde en een hoog getal een hoge waarde. In het beslissingsdiagram wordt op basis van de scores in de tabel bepaald of het object behoudenswaardig is. De behoudenswaardigheid van de vindplaats is het leidende criterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek. Een korte uitwerking van de criteria waarmee in de scoretabel rekening wordt gehouden vindt u in bijlage 4. Voor een volledige beschrijving van de normen en regels volgens welke deze waardering tot stand is gekomen, staat de website van het College voor de Archeologische Kwaliteit tot uw beschikking (www.cvak.org). U vindt de documentatie voor deze waardering onder 'KNA: inventariserend veldonderzoek'.

<i>Beleving</i>	opmerkingen	
schoonheid	–	
herinneringswaarde	–	
<i>Fysieke kwaliteit</i>	score	opmerkingen
gaafheid	2	De podsolbodem in de top van het dekzand in vrij goed bewaard gebleven.
conservering	–	
aardewerk		
verbrand bot		
onverbrand bot		
botanie		
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>	score	opmerkingen
zeldzaamheid	–	
informatiewaarde	–	
ensemblewaarde	1	Er zijn alleen secundaire archeologische indicatoren aangetroffen.
representativiteit	–	

5 Aanbeveling

Gezien de conclusie, dat er op het terrein geen archeologische resten van waarde bevinden, wordt aanbevolen het terrein vrij te geven voor de voorgenomen activiteiten. Het onderzoek kan echter nooit geheel uitsluiten dat zich toch archeologie van waarde op het terrein bevindt. Indien tijdens werkzaamheden alsnog archeologische resten worden aangetroffen, dient dit onverwijld te worden gemeld aan het bevoegd gezag, Dr. W.A.B. van der Sanden, provinciaal archeoloog.¹

Literatuur

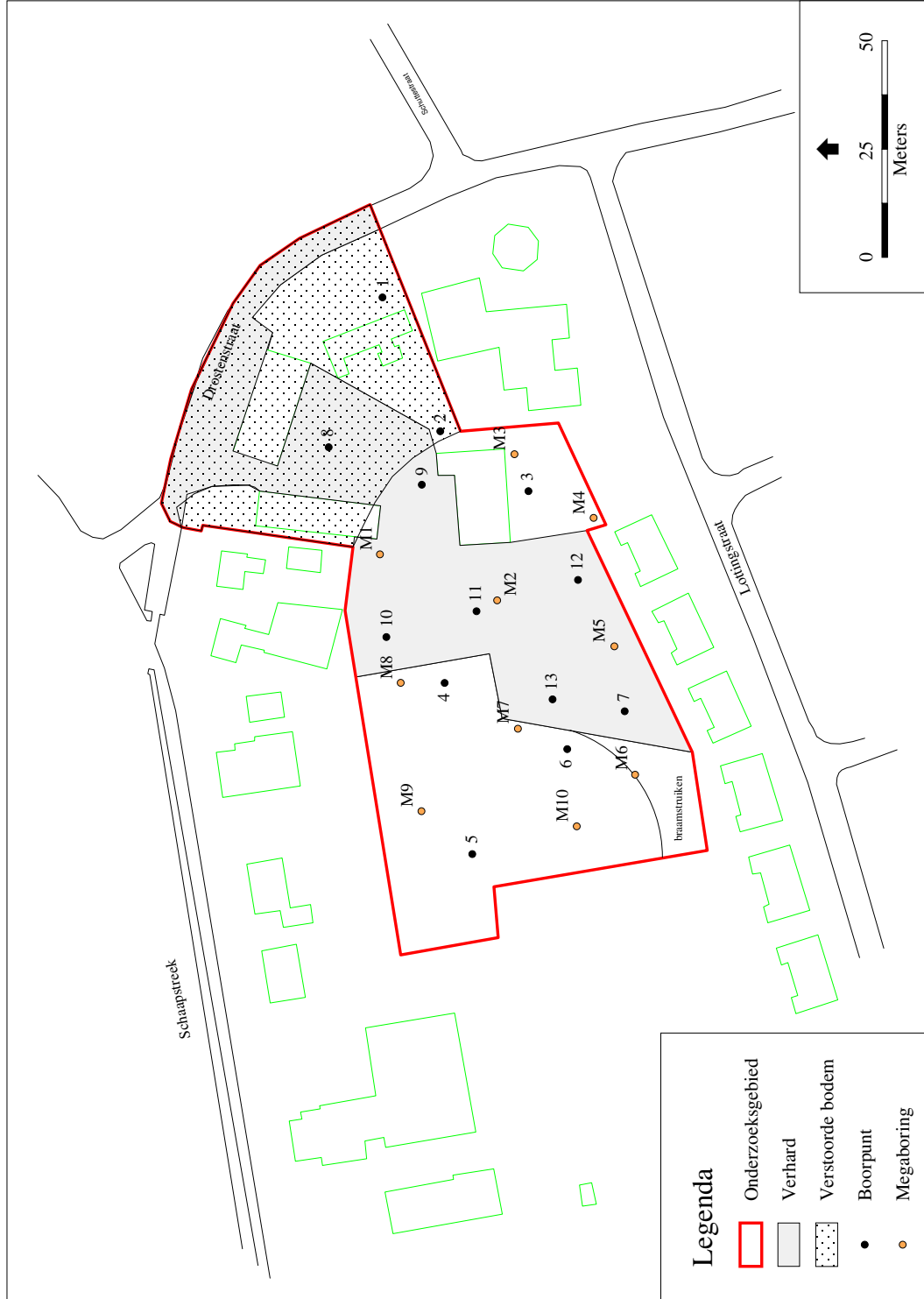
- Bergsma, G.M.A., 2005. *Een aanvullend inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen, aan de Drostenstraat te Sleen, gemeente Coevorden (Dr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2005-76).
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Roller, G.J. de, 2005. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van een bureau-onderzoek en boringen aan de Drostenstraat te Sleen, gemeente Coevorden (Dr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2005-31).

¹Erfgoedhuis Drenthe, Assen, tel.:0592 - 365555.

Bijlage 1 Nederland

Bijlage 2 Boorpuntenkaart

Bijlage 3 Boorstaten

De afkortingen die in de tabel gebruikt worden:

FZ zand h1 zwak humeus

boring 1					
<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
20	FZ		scherp	lichtgrijs	opgebracht
45	FZ	h1	geleidelijk	bruin	B-horizont
60	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont
boring 2					
<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
35	FZ		scherp	lichtgrijs	opgebracht
40	FZ		geleidelijk	grijszwart	A-horizont
60	FZ		geleidelijk	bruin	B-horizont
70	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont
boring 3					
<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
35	FZ		geleidelijk	donkerbruin	wortelzone
40	FZ		geleidelijk	grijszwart	A-horizont
55	FZ		geleidelijk	bruin	B-horizont
60	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont
boring 4					
<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
40	FZ		scherp	grijs	opgebracht
45	FZ		geleidelijk	bruin	restant B-
60	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont
boring 5					
<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
50	FZ		scherp	lichtwitgeel	opgebracht
55	FZ		diffuus	bruin	restant B
65	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont
boring 6					
<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
45	FZ		scherp	lichtwitgeel	opgebracht
55	FZ		geleidelijk	bruin	restant B
65	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont
boring 7					
<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	FZ		scherp	lichtwitgrijs	opgebracht
35	FZ		geleidelijk	bruin	B-horizont
50	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont
boring 8					
<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
35	FZ		scherp	lichtwitgrijs	opgebracht
40	FZ		geleidelijk	donkerbruin	C-horizont
45	FZ		geleidelijk	bruin	B-horizont
60	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont

boring 9

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	FZ		geleidelijk	geelbruin	wortelzone
45	FZ			lichtgeelbruin	C-horizont

boring 10

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
5	FZ		scherp	donkergrijs	wortelzone
55	FZ			lichtgeel	C-horizont

Bijlage 4 Waarderingscriteria conform KNA 2.0

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement; vorm en structuur; relatie met omgeving
herinneringswaarde	–	verbondenheid met feitelijk historische gebeurtenis; associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaafheid	1/2/3	aanwezigheid sporen; gaafheid sporen; ruimtelijke gaafheid; stratigrafie intact; mobilia in situ; ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; stabiliteit van de natuurlijke omgeving
conservering	1/2/3	conservering artefacten (metaal/overig) conservering organisch materiaal
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	1/2/3	het aantal vergelijkbare monumenten (monumenttypen) van goede kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld;
informatiewaarde	1/2/3	idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio; recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; passen binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, ROB of anderen
ensemblewaarde	1/2/3	synchrone context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de micro-regio; diachronen context (voorkomen van monumenten uit openvolgende perioden binnen de micro-regio; landschappelijke context (fysisch- en historischegeografische gaafheid van het contemporaine landschap; aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
representativiteit	–	kenmerken voor een bepaald gebied en/of periode; het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart

Bijlage 5 Periodisering

De onderstaande tabel geeft een vereenvoudigde archeologische tijdsschaal (conform Brandt et al. 1992).

Periode	
Paleolithicum	8800 v. Chr. en eerder
Mesolithicum	8800–4900 v. Chr.
Neolithicum	5300–2000 v. Chr.
Bronstijd	2000–800 v. Chr.
IJzertijd	800–12 v. Chr.
Romeinse Tijd	12 v. Chr. – 450 n. Chr.
Vroege Middeleeuwen	450–1050 n. Chr.
Late Middeleeuwen	1050–1500 n. Chr.
Nieuwe Tijd	1500 n. Chr. tot heden
